

prof. Berbuč in pa župnik Grča. Vse te štiri je kandidovalo društvo „Sloga“ in so odlični narodnjaki. Na Krasu sta pa voljena dr. Abram in pa župan Muha, ki sta tudi Slovenca, a jih društvo „Sloga“ ni bilo kandidovalo, ker sta preveč vladna, posebno prvi. Zanje je pa delala vlada, duhovščina in pa dr. Josip vitez Tonkli, ki ima še vedno precej vpliva na Primorskem, če tudi so ga nekateri položili k političnim mrtvecem. Mi le želimo, da bi slovenski poslanci v deželni zbornici složno delovali, da bi nesloga pri volitvah ne vplivala slabo na delovanje v deželnem zboru.

Občinske volitve na Dunaji. — V torek so na Dunaji bile občinske volitve v tretjem volilnem razredu. Voljeni so sami protisemitje v vseh devetnajstih volilnih okrajih. Liberalci so jako potrti, kajti upanja nimajo nobenega, da bi še ohranili v mestnem zastopu večino. Čehi so bili postavili svoje kandidate, a ti kandidatje niso dobili dosti glasov. Slovani tega poraza liberalcev ne moremo obžalovati, veseliti se ga pa tudi nimamo povoda, kajti protisemitje v narodnem oziru niso nič pravičnejši, nego liberalci, temveč baš nasprotno. Po našem mnenju pač pridemo le z dežja pod kap, ko bi nemške liberalce v državnem zboru zamenila močna stranka protisemitov. Zato pa moramo Slovani delati na to, da se državno-zborski red tako prestroji da Nemci sploh zgube večino, poleg tega je pa treba, da se slovanske stranke vedno bolj zblizujejo.

Italija praznuje danes 25letnico, odkar je združena, oziroma se je vzelo papežu svetovno gospodstvo — se mu iztrgal Rim. To slavlje bo, sojeno po pripravah, velikansko. Vendar ne bo vse vsem šlo iz srca. Kdo pač naj bo zadovoljen s sedanjo Italijo. Naj li podložniki hvalijo sedanjo upravo Crispijevo, pod katero toliko trpi blagostanje italijanskega naroda. Slab finančni položaj, neredi in nemiri, ki se pojavljajo tu pa tam, ne morejo ob 25letnici združene Italije navdušiti tudi najvročekrvnega Italijana. Kdo ve, če bi ne bilo bolje za narod italijanski, ko bi bilo ostalo pri starem. Še manj kakor italijanski narod, morejo proslavljati ta dan katoličani, kateri vsi se moramo z žalostjo obrniti od te demonstracije naperjene proti sv. Očetu.

Socializem v Belgiji. — Belgijski škofje so izdali pastirski list, v katerem pred vsem obsojajo kršanske socialiste, ki nečejo poslušati škofov. Škofje naj bi bili za vse katoličane avtoriteta, kateri bi se naj morali klanjati tudi v vseh političnih javnih zadevah. Krščanski socialisti nečejo priznati te avtoritete. Značilno je, da je krščanski socializem delo klerikalcev, in da so voditelji krščanskih socialistov večinoma duhovniki. Kaj naj storijo sedaj ti duhovniki, naj li proti volji svojih škofov še nadalje ostanejo to. Umevno je, da jim to ne bo kazalo. In kaj bo posledica vsega tega? Krščanski socialisti bodo brez voditeljev zdivjali v socialne demokrate, še veliko nevarnejše državne prekucuhe.

Anglija. — Angleška zbornica je zaključila svoje delovanje do 18. novembra. Sedaj je rešila le proračun. Pri prihodnjem zasedanju utegnejo priti v razpravo važne notranjo-politiške zadeve angleške pred vsem tudi irsko vprašanje. Da sedaj vladujoča konservativna stranka ne bo nič storila za Irce oziroma hotela bo zaprečiti teh samostalnost, je umevno, toda dolgo se temu ne bo mogla več ustavljati. Irce ne bodo mirovali, da se njih vprašanje konečno ugodno reši. Sicer razdruženi hočejo biti edini v boju proti vladi, ki neče ničesar slišati o homeruli. Dobro je nastopil Iree Healy proti novi vladi, vaša večina razpade, kakor so že mnoge, toda irsko vprašanje ostane in bode preživelo tudi vaša večina. Mi, ki se borimo za prostost, za pošteno stvar, mi se ne razbijemo ob vaši vešini, pač pa razbijemo mi vas. Irsko vprašanje nikdar ne zaspi. Ta odločen govor je napravil velik vtis in poparil nasprotnike, ko so uvideli, kako jekleno voljo in upanje imajo Irce.

Turčija. — Trdovratno postavila se je Turčija začetakoma proti vsaki reformi v Armeniji, kjer vladajo neznosne razmere za krščansko prebivalstvo. Evropske velevlasti Ru-

sija, Francija in Anglija so zahtevale od Turčije, da napravi ondi red in tudi kristjanom da pravice. Turška vlada je dolgo časa cincala in skušala vse reforme zaprečiti, ali vsaj njih izvedbo za nedoločen čas zavleči. Nova poročila pa vedo sedaj povedati, da se je Turčija deloma udala zahtevam evropskih velevlastij. Vlada je že potrebno odredila, da kristjani pridejo do svojih pravic in da se v narodnogospodarskem oziru kaj stori za Armenijo. Do teh korakov je slednjič privedel Turčijo strah pred silo. Že itak se vedno boji sultan za svoje prestolno mesto Carigrad in na svojo žalost vedno mora misliti, kedaj mu bo treba odriniti iz Evrope, potem naj bi pa še nepotrebno dražil sicer mirne duhove. Močno vznemirjajo turške kroge velike ruske vojaške pomorske vaje v Črnem morji. Turčija že misli, da je to šola Rusije, kako dobiti v pest Carigrad.

Kuba. — Španiji je pred vsem zaradi tega toliko za Kubo, ker ima ondi dobre vire dohodkov. Umevno potem tudi, zakaj Španija toliko žrtvuje za to naselbino. Ministerski predsednik španjski se je izjavil, da se mora na Kubi mir narediti, naj stane kar hoče. Španija pobira na Kubi velike davke in uživa razne druge ugodnosti od strani Kube. Ko bi se odcepil ta bogati otok od Španije, bi ta to v financijelnem oziru preveč občutila. Če pa že itak financijelno močno propala Španija, še bolj propade, potem je pa res nevarno, da republikanci planejo ondi na dan. Čuje se, da Kube drugače ne bo moč rešiti za Španijo, kakor če ji ta da samoupravo. Španija se pa tega ne bo upala storiti, ker se bo bala, da bi Kubanci ne uporabili te samouprave za popolno odločitev od Španije.

Krojni vzorci.

Slovensko obrtno slovstvo ni bogato in za to moramo biti hvaležni vsakemu, ki nam spiše v tem oziru kako knjigo. Zadnja leta je posebno gosp. Matija Kunc, krojaški mojster in imejitelj strokovne krojaške šole v Ljubljani, spisal več knjig o krojaštvu. Te knjige so se večinoma dobro razprodajale, kar nam kaže njih praktično porabo. Z njegovimi knjigami je gospod pisatelj mnogo pripomogel k povzdigi krojaškega obrta na Kranjskem zlasti k racijonalnemu jemanju mere.

Nemških knjig v tej stroki se ne manjka, a vendar tudi nemški strokovnjaki priznavajo, da je Kunčeva metoda merjenja in prikrojevanja jedna najjednostavnejših in jedna najboljših. Izdal je svoje knjige namreč tudi v nemščini. Po mnogih krojaških delarnah v Nemčiji se sedaj rabi njegova metoda.

Nedavno je pisatelj izdal knjigi „Krojni vzorci za perilna oblačila“ in pa „Krojni vzorci za otroška oblačila“. S tema knjigama je gospod pisatelj gotovo jako ustregel slovenskim šiviljam, pa tudi tistim gospodinjam, ki same delajo perilo in otroška oblačila za domačo rabo. Ti dve knjigi sta bolj pisani po metodi znanega nemškega strokovnega krojaškega pisatelja Klemma. Gospod pisatelj pa ni kar presadil tuje rastline na domač vrt, temveč ju je po svoje predelal.

Ti dve knjigi pa bodeta dobro služili ne le na pisateljevem krojaškem učilišči kot učni knjigi temveč tudi za razne dekliške šole, ki se bodo po njih učile lahko

prikrojevalnega risanja. Vgajale bodo tudi za dekliški oddelek strokovne šole v Ljubljani.

Vsaki teh dveh knjig pridejanih je po 8 vzorčnih tabel, po katerih se lahko šivilje uče prikrojavanja in pa prikrojevalnega risanja.

Vsaka boljša šivilja v mestih ima sedaj ta ali oni modni časopis, ker se hitro menjajo mode, ne more drugače ustrezati svojim naročnikom. Poraba teh časopisov pa ni tako lahka, treba je imeti nekaj pojma o krojnem risanju in ta pojem pridobi se lahko iz Kunčevih učnih knjig. Seveda posebnih mod take knjige ne opisujejo, ker je jim namenjena stalna vrednost. Ozirajo se le bolj na to, kar ostaje stanovitno in nepremeljivo. Vsaka šivilja bode pa potem že vedela, kako je semtrtja treba premeniti, da se vreže po tej ali oni modi. Perilo in otroška oblačila tako pogostoma ne menjajo mode, kakor druga ženska oblačila, a vendar tudi tukaj se marsikaj s časom premeni.

Šiviljam in našim gospodinjam ne moremo dovolj priporočati teh dveh knjig. Pomen Kunčevih del pa ni le praktičen, temveč tudi naroden. Z njegovimi deli udomači se tudi slovenska terminologija mej Slovenci. Dosedaj je pri naših šiviljah, ki so sicer dobre rodoljubkinje, navadno vlada nemška terminologija. Čast našega naroda in jezika pa zahteva, da povsod odpremo pot našemu jeziku in tako pokažemo, da tudi brez nemščine izhajamo.

Cena obema knjižicama je razmeroma nizka, 1 gl. 70 kr. velja namreč vsaka. Z nakupom teh dveh knjižic se pač vsaka najložje priuči prikrojavanju omenjenih predmetov.

Ne moremo pa kaj, da bi pri tej priliki ne opozarjali na knjige, katere je g. pisatelj že poprej izdal. V „Knjigi krojaštvo“ poučuje prikrojavanje moških oblek. Knjiga „Toaleta“ pa poučuje prikrojavanje ženskih oblačil. Poleg teh je pa pisatelj izdal „Krojne vzorce“ za moške in ženske obleke. Že višje smo omenili, da se omenjene knjige dobro prodajajo in kakor čujemo, bode prva kmalu pošla in je želeti, da jo pisatelj izda v novi izdaji. Na razstavi v Plovdivu je bil pisatelj odlikovan za svoje delo, kar tudi spričuje, da vnanji svet priznava njih vrednost.

Obrtnijske raznoterosti.

Naprava raztopljivega škobra. Dene se skroba v zredčeno solno kislino tako, da pride na 100 delov 1 del solne kisline in vsemu primeša vode, da se dobi nekaka pasta. Zmes se posuši v gorkoti od 21 do 40° in se poskus raztopi v gorki vodi. Zmes se potem izpere z gorko vodo, kateri se pridene kake ogljikovokisle alkalije (pepelike ali sode). Ko se tako oprostijo solne kisline, se posuši.

Niagarski slapovi in obrtnija. Dne 1. septembra so v prvič pričeli uporabljati električno moč, katero dajejo niagarski slapovi v Ameriki. To moč so uporabili za Pittsburg Reduction Comp., ktera izdeluje novo kovino aluminij. Naravna moč slapov bode sčasom kapitalistom polnila žepe, siromaki bodo pa smeli k večjemu vodo piti.

Praška črevljarska zadruga je bila sklenila v občnem zboru, da jimajo vsi člani vsled podraženja usnja podražiti čevlje in jih ne smejo prodajati ali delati na upanje in obroke. Tistim ki bi proti temu sklepu ravnali, se je zapretilo z globami. Ta sklep je zadruga s posebnim razglasom razglasila. Namestništvo je sklep razveljavilo in proti zadrugi se je začela kazenska preiskava, ker ni dobila uradnega dovoljenja za razširjevanje omenjenega razglasila.

Potreba deželne kemične preskuševalnice v Ljubljani.

(Spisal poljedelski inženjer Fr. Pour.)

Vsakemu omikanemu in praktičnemu poljedelcu je znano, da je velikanski prevrat, ki se je pojavil v zadnjih desetletjih v celem poljedelstvu, v mnogem tudi posledica delavnosti deželnih preskuševalnic.

Omenjene preskuševalnice nam podajajo nauk, kako je odbrati pravo vrsto in količino žitnega polja, kako se to obdeluje v racijonelnem gospodarstvu, nauče nas umetnega gnojenja in preiskave prstnih sestavin ter uporabe sredstev, s katerimi se povrne ali nadomesti zemlji redilna moč in katera so postala za sedanje poljedelstvo neobhodno potrebna.

O prevažnem vplivu, katerega imajo preskuševalnice pri umnem hranjenju domačih živalij, pri ohranjenju in gojitvi za poljedelstvo koristnih rastlin, pri pripravljanju gnoja, kakor tudi gospodarskem obrtu, posebno pri pivovarstvu, vinarstvu, mlekarstvu itd., nam ni potrebno še posebej omenjati.

Prvo preskuševalnico je ustanovil v letu 1851 prof. A. Stöckhardt v Möckern na Saksonskem. Ta preskuševalnica se je prav izredno obnesla, ker so spoznali njeno praktično vrednost tudi širši poljedelski krogi. V Nemčiji je potem naglo rastlo število enakih preskuševalnic, tako da jih je sedaj nad 80.

Tudi v vseh drugih kulturnih državah so se jele naglo razširjati. Francija, Anglija, Belgija, Italija, Švica itd. imajo posebno izvrstno vrejene preskuševalne zavode. Njihovo število se bode pa vsekako še znatno povišalo, ker so vsi poljedelski krogi že zdavna sprevideli, da spadajo preskuševalnice mej najpotrebnejša pospeševalna sredstva za poljedelstvo.

V deželah, koder še nimajo enakih zavodov, čutijo že zdavna njihovo potrebo. Še celo v oddaljeni, pol pozabljeni Dalmaciji so si želeti takega zavoda in vlada jim je ustanovila državno c. kr. poljedelsko kemično preskuševalnico v Spljetu.

Le na Kranjskem, kjer žive prebivalci skoro izključno le od poljedelstva in kjer more poljedelec pri sedanjih nizkih cenah žitnih pridelkov le na ta način še skromno shajati, ako seje in sadi bolj plodonosne trgovinske rastline in je potem uporabljati pri gospodarskem obrtu ali v tovarnah, tedaj le na Kranjskem nimamo dosedaj še nobene preskuševalnice.